

הועדה למחקרים ואקדמיה

בית הספר הארצי לתקשוב
ענף מפקדים
השלמה משולבת 024
עבודת מורשת

- 1 -

עבודת מורשת

קורס קציני קשר ותקשוב

תחום הקשר בקרב

המיתלה

”הקשר עושה אותך למפקד”

מבצעים : צוער נדב גלובוצקי

צוערת עידן מליחי

צוער אליהוא סלע

מנחים : סא”ל (מילי) דוד בר צבי- מנחה ראשי.

הועדה למחקרים ואקדמיה

בית הספר הארצי לתקשוב
ענף מפקדים
השלמה משולבת 024
עבודת מורשת

- 2 -

תוכן עניינים

- 2 -	מבוא
- 4 -	פרק א': 1956
- 4 -	רקע כללי
- 4 -	המצב בארץ –
- 7 -	המצב בחיל הקשר –
- 9 -	מילון מושגים –
- 11 -	מבצע קדש-
- 11 -	פקודת מבצע-
- 13 -	הקשר במבצע קדש :
- 14 -	ציוד קשר במבצע ושימוש :
- 15 -	מרשם הרדיו של מבצע קדש-
- 17 -	קרב המתלה-
- 18 -	שלבי הקרב-
- 20 -	הצניחה –
- 23 -	קשיי הקשר בקרב-
- 26 -	פרק ב': הדמיית קרב המיתלה ב-2012
- 26 -	קרב המיתלה היום-
- 27 -	מרשם קרב-
- 28 -	מרשם רדיו-
- 29 -	פריסת המכשירים כיום-
- 30 -	חתך ענן סגול-
- 31 -	יישום לקחי קרב המיתלה, השוואה בין אז להיום-
- 34 -	פרק ג' הסיפור ממקור ראשון
- 34 -	סיפורים אישיים-
- 35 -	סיפורו האישי של דן שליט-
- 39 -	סיפורו האישי של אורי גורן-
- 40 -	דמות קצין הקשר-
- 41 -	דמותנו כיום-
- 42 -	המחלקה והמורשת –
- 43 -	סיכום העבודה-
- 44 -	ביבליוגרפיה
- 45 -	נספחים

מבוא

קרבת המתלה נערך במסגרת המערכה במבצע קדש בשלהי 1956. בעבודה, יוצגו פנים אחרות לקרב המתלה לצד הפן האגמי. למשל, פן התקשוב בקרב, ופן אישי שלנו כקציני קשר. בעבודה זו נחשפנו לתחום הקשר בקרב המיתלה, קרב הצנחנים המפורסם בו צנחו לראשונה כוחות רגליים בצניחה מבצעית מעבר לקווי האויב. כאשר דנים על קרב זה נוטים להתמקד בגבורתם ואומץ ליבם של הצנחנים, אך כפי שהופתענו לגלות מתחת לפני השטח עומד סיפור גבורה לא פחות משמעותי של חיילי חיל הקשר במבצע. זהו סיפור של בלבול, קושי, פחד מהבלתי צפוי ועם זאת התמודדות עצומה, אלתור, יצירתיות והקרבה עצמית. בעבודה נתאר את המצב הכללי ששרר בארץ באותה התקופה והרקע ליציאה למבצע קדש. נתאר את קרב המתלה, ואת השתלשלות האירועים בקרב. בנוסף, נתאר ונרחיב על תחום התקשוב באותה תקופה, באיזו מוכנות תקשובית יצאו לקרב, האם היה תכנון מוקדם? מה היו הפערים והכשלים בתחום הקשר? ואיך כל זה היה נראה היום?

בהיותנו קצינים קרביים, ניסינו לקחת את המורשת התקשובית ולשוות לה נפח מבצעי ומתקדם. רצינו ליצור את החוויה של מה היה קורה אילו אנחנו היינו אותם קציני הקשר אשר צריכים להתמודד עם קרב שכזה, אך בעזרת האמצעים העומדים לרשותנו כיום. אז הפעלנו את המערכות, חקרנו לעומק, העלינו הכל על הכתב, ערכנו וניסחנו והתוצאה כאן לפניכם. הקשר כפי שהיה פעם ואיך הוא לבטח היה נראה היום: יצרנו חתכי ענן סגול, הצבנו כוחות על גבי משואה והראנו את הכוח העצום שיש לנו כיום כקציני קשר עם מערכות תקשוב מתקדמות לעומת אותו קצין קשר יחיד שרץ אחרי המג"ד שלו כשבדו מע"ד ועל גבו אותו מכשיר קשר מסורבל וכבד. עם זאת, פריסת קשר זאת הינה סכמתית בלבד ועל פי נקודת מבט אישית שלנו. בדרך זו גם התמקצענו בתחום האישי תוך שילוב הערכים והמורשת של החייל בחיי היום יום שלנו ומול חברינו, ראינו איך הלקחים שהעלנו במהלך השלב הראשון של העבודה פוגשים אותנו בשלב השני, אך הפעם מצאנו עצמנו חכמים יותר. השלב האחרון של העבודה עוזב את התחום הא"גמי ומתמקד באנשים. סיכמנו סיפורי גבורה של קציני קשר באותו הקרב ולקחנו הרבה מהם להמשך הדרך. בסיכומו של יום, כמו שהקשר השתפר, כך נשאף גם אנחנו להיות טובים מקודמנו, או לפחות כמותם.

פרק א': 1956
רקע כללי

המצב בארץ –

מלחמת העצמאות הסתיימה בהסכמי שביתת נשק עם המדינות התוקפות ולא בהסכמי שלום. ניסוחם המעורפל של הסכמים אלו, ואי הבהירות בנוגע ל"אזורים המפורזים", הביאו להחרפה ביחסי ישראל עם מדינות ערב.

המצב בארץ בא לידי ביטוי בתחומים הבאים:

א. האיום המצרי –

חסימת נתיבי האוויר והשייט במפרצי אילת וסואץ -

בשנת 1953 הציבו המצרים סוללת תותחים מול מיצרי טיראן, ובכך גרמו לחסימת נתיב השייט לאילת וממנה. בשנת 1955 הרחיבו המצרים את הסגר הימי גם לתחום האווירי ובכך הושלם מצור דרומי על מדינת ישראל, מה שהיווה איום רציני והפגנת כח מצד מצרים כלפי ישראל.

המצרים מלאימים את תעלת סואץ -

מצריים סירבה לאפשר מעבר ספינות ישראליות בתעלת סואץ בטענה כי היא במצב לחימה עם ישראל (למרות אמנה בינלאומית המאפשרת מעברת כלי שיט בתעלה לכל מדינה). ביולי 1956 הלאימו המצרים את תעלת סואץ (שהופעלה אז על ידי חברה בריטית-צרפתית). הלאמת התעלה פגעה גם באינטרסים חיוניים של בריטניה וצרפת.

ערעור מאזן החימוש באזור -

עסקת נשק של מצרים (בהשראת ברית המועצות) עם צ'כוסלובקיה בשנת 1955 במסגרתה קיבלה נשק מודרני בכמויות גדולות ערערה את מאזן הכוחות בין ישראל למצרים.

ב. איום הפדאיון ("מחרפי נפשם") –

הועדה למחקרים ואקדמיה

בית הספר הארצי לתקשוב
ענף מפקדים
השלמה משולבת 024
עבודת מורשת

מאוגוסט 1955 ולמרות הסכם שביתת הנשק, הפעיל הצבא המצרי יחידות פדאיון לאיסוף מודיעין וביצוע פיגועים בתוך ישראל כנקמה על פעולות התגמול. אלה היו פעילי טרור פלשתינים מאיזור עזה והדרום. פעולות הטרור שבוצעו בידי מסתננים הגיעו לשיא בתחילת 1956 במעשי שוד, רצח וחבלה, וגרמו לתחושת חוסר בטחון יום יומית בקרב תושבי הארץ. מצב זה ערער את החיים התקינים בישראל. התשובה הישראלית לפדאיון היו "פעולות התגמול", תגובות צבאיות התקפיות כנגד המחבלים, אך פעולות אלה לא הצליחו לעצור את החדירות היום יומיות ולא השקיטו את ליבם של התושבים בארץ.

ג. ברית ישראל-צרפת-בריטניה –

בחודשים ספטמבר- אוקטובר 1956, בתכנון מבצע קדש, נחתמה ברית בין ממשלות צרפת, בריטניה וישראל, כשכלולן היה עניין במפלת הצבא המצרי.

מוריס בורג'ס-מונורי
שר ההגנה הצרפתי

מטרות בריטניה וצרפת:

- א. החזרת השליטה בתעלת סואץ.
- ב. הפלת שלטונו של נאצר.
- ג. החזרת מצרים לחיק העולם המערבי.
- ד. הפסקת הסיוע למורדים כנגד צרפת באלג'יריה .

מטרות ישראל:

- א. הפסקת שיבושי החיים בישראל וחסול פעולות ה"פדאיון" נגד ישראל.
- ב. שבירת כוחו ועוצמתו של הצבא המצרי.
- ג. פתיחת מיצרי טיראן והבטחת חופש השייט במפרץ אילת.
- ד. פתיחת תעלת סואץ לשייט ומעבר סחורות ישראליות.

רב אלוף משה דיין
ראש המטה הכללי
צבא ההגנה לישראל

עיקרי הברית המדינית-

א. התכנון על כל פרטיו יערך וישמר בחשאיות וסודיות מוחלטת, אסור שיתקבל הרושם כי המהלך תוכנן מראש.

ב. ישראל תפתח ב-29 באוקטובר בפעולה צבאית בקנה מידה גדול נגד המצרים, שתיצור איום על תעלת סואץ.

ג. למחרת תשגרנה שתי המעצמות (צרפת ובריטניה) אולטימטום לישראל ולמצרים.

ד. אם ממשלת מצרים לא תסכים לתנאים אלה יפתחו שתי המעצמות בפעולה צבאית נגד מצרים.

ה. ישראל לא תתקוף את ירדן בעת המבצע, אך אם ירדן תתקוף - לא תחוש בריטניה לעזרתה למרות הסכם ההגנה הירדני-בריטי.

ו. סוכם על סיוע צרפתי לישראל, לרבות סיוע אווירי להגנת שמי ישראל

ד. היציאה למבצע –

בשל כלל האיומים הללו ועוד (פעילות פדאיון מצפון, לחץ עולמי, גיבוי למצרים ממדינות ערב וכו'...) ההרגשה בישראל הייתה שמבצע צבאי נרחב הוא בלתי נמנע. באוקטובר '56 הוחלט על יציאה למבצע רחב היקף בסיני, כאשר התבצעה הטעיה פנימית בישראל: ב-26 באוקטובר מפיץ אגף המודיעין במטכ"ל ידיעות כי הצבא העיראקי נכנס לירדן, כדי להסוות את המטרה האמיתית של גיוס המילואים הגדול (למעלה מ-100,000 איש). מטרת המבצע המוגדרת היו:

1. חיסול פעילות הפדאיון באזור סיני ועזה.
2. פתיחת מיצרי טירן ותעלת סואץ לשיט ישראלי ולטיסה.
3. מניעת התארגנות הצבא המצרי והתקפה מצרית על ישראל.

המצב בחיל הקשר –

א. כללי-

לפני המלחמה (1950-1956) חי"ק עסק בעיקר בהתארגנות מחדש ומיסוד החיל. הדבר כלל קליטת ציוד חדש והטמעתו, תיקנון מחדש של מקצועות וכ"א לכוחות בשטח, הקמות קורסים חדשים והקמת יחידות חדשות. ציוד הקשר שהחיל התבסס עליו היה עדיין ברובו עודפים של הצבא האמריקאי ממלחה"ע ה-II. לרוב, לחיילים בשטח היו מכשירים במצב לא טוב והקשרים היו מאלתרים, כל אחד על פי ראות עיניו, בכדי שהקשר יעבוד. מס' אירועים מרכזיים בחיל :

חילוף קשר"ר – הקשר"ר השני : יצחק אלמוג (54-49).

הקשר"ר השלישי : אריאל עמיעד (57-54).

כמו כן ב1950 אושרה דרגת אלי"מ והיא ניתנה לקשר"ר.

- הוגדרו שתי רשתות פיקוד מרכזיות לכל יחידה – תג"מ (מ.ק. 300) וחד-פס (מ.ק. 119\109).
- קורס קצינים חיילי ראשון – בשנת '55 נפתח מחזור אי' לקורס קציני קשר שכלל מסלול בסיסי לכלל התפקידים בחיל.
- תחילת קורסי צניחה – תרגולי צניחה של חטיבת הצנחנים החדשה דרשו כיסוי קשר ותו"ל לצניחות.
- יצור מערכות קשר לטנקים (מ.ק. 301) והטמעתו בגדודים.
- תקנון יחידות קשר – הקמות הפלח"יקים ומחלקות הקשר הראשונות בצבא.
- הקמת גדוד הקשר הארצי.
- הכשרת 80 מקצועות חדשים בחיל והוצאת ספרים ומארזי הדרכה חדשים (יותר מ100).

ניתן לראות שבתקופת טרום-קדש חי"ק עסק בעיקר בבניין הכח מבחינת אמל"ח וכ"א, השנים הללו לא כללו היערכות מסוימת למלחמה – ונחשבות "השנים הרזות" של חיל הקשר בשל הצמצום התקציבי.

ב. הקמת פלח"יק צנחנים –

הקמת חטיבת הצנחנים –

בסוף שנת '55 פורקה חטיבת "גבעתי" הישנה (חטיבה 5). מתוך 2 גדודים ובצירוף חיילי יחידה 101 הוקמו גדוד 890, וגדוד 88 (הנח"ל המוצנח), ובנוסף גדוד 771 במילואים שהרכיבו את חטיבה 202 לשעבר – חטיבת הצנחנים הישנה – בפיקודו של המח"ט החדש אריאל שרון (מפקד יחידה 101).

מג"ד 890 – רפאל איתן.

מג"ד 88 – מוטה גור.

מג"ד 771 (מיל') – אהרון דויד.

הקמת פלח"יק צנחנים 347 –

בתחילת '56 ניתנה הוראה להקים פלוגת קשר לחטיבה 202 החדשה. רס"ן אורי גורן, אז קה"ד בבה"ד 7, שמע על הצורך במ"פ פלח"יק (קשר"ח) בצנחנים ומיד התנדב לתפקיד. עם הגעתו מיד החל לאסוף חיילים לפלוגה (בעיקר מגדוד 890) – חיילי הפלוגה היו ברובם לוחמים. תחת פיקודו של אורי לבשה הפלוגה צורה והתגבשה כפלוגה מבצעית שנתנה מענה שוטף במסגרת פעולות התגמול ואימנה את עצמה לקראת מבצע קדש.

בנוסף לתפקידו כמ"פ אורי שימש כקצין הקשר של אריק שרון.

בפתח מבצע "קדש" פלח"יק 347 מנה כ-147 חיילים.

הפלוגה עסקה בהטמעת מכשירי הקשר החדשים, ביצוע התאמת מכשירי הקשר לשטח על מנת שיעבדו, אימוני פריסת קשר מהירה, אימוני צניחה וקשר וכו'... חשוב לציין שהרוב המוחלט של חיילי הפלוגה לרבות בנות עברו אימוני צניחה.

מונו קשר"גים לגדודי החטיבה :

- קשר"ג 890 – אליעזר אליעזרי
- קשר"ג 88 – דן שליט
- קשר"ג 771 – יגאל תלמי
- ס' קשר"ח – גדי כץ

(בתמונה - דן שליט קשר"ג 88)

הועדה למחקרים ואקדמיה

בית הספר הארצי לתקשוב
ענף מפקדים
השלמה משולבת 024
מורשת עבודת

- 9 -

מילון מושגים –

- א. מכשיר SIEMENS – מכשיר ת"ג סובייטי ישן שנלקח שלל מרק"ש רוסי ושימש כאמצעי קשר עיקרי בין המפח"ט (תל-נוף) לכוחות בסיני (שארם א' שייח). עובד בהספק גבוה מאוד לאותה תקופה של 100 וואט.
- ב. מ.ק. 109 – מכשיר ת"ג נפרש בשטח ששימש את הכוחות האמריקאים במלחה"ע ה-II. המכשיר מורכב משלושה חלקים – המכשיר (17 ק"ג), גנראטור (14 ק"ג) ושק אביזרים שכולל מכשירי עזר ואנטנה (12 ק"ג). אנטנת המכשיר הייתה באורך של 50 מ' וייעודה המקורי הוא לזריקה על עצים גבוהים בשטחים מיוערים. הפתרון הצה"לי לאנטנה זו היו אלתורים בשטח לפריסה (היה חשוב שהאנטנה לא תיגע בקרקע לחה כיוון שזו גרמה לה לקצר). הפנטנט שנמצא לאחר המלחמה לאנטנה הוא "אנטנת בצראווי". המכשיר הוצנח ע"י שלושה אנשים.
- ג. מ.ק. 190 – מכשיר קשר ניח לתקשורת ת"ג ברמת החטיבה והגדוד.
- ד. מ.ק. 193 – מכשיר קשר מושא לתקשורת ת"ג ברמת האוגדה והפיקוד.
- ה. מ.ק. 6 – נישא. מכשיר קשר רדיו לרשת הפלוגתית ומעלה, ליחידות החי"ר.

תחום תדרים : 47-55.4 MHz.

תפוקת שידור : 0.25 וואט.

ניידות : נישא ביד, 3 ק"ג.

שימש בעיקר לקשר עם עמדות שמירה, תצפיות וסיוורים הקרובים למוצב. עובד בהספקים נמוכים ולטווחים קצרים (עד קילומטר וחצי).

(מ.ק. 10 נישא)

ו. מ.ק. 10 – מכשיר קשר נישא ליחידות החי"ר. ייעודו לרשת

הגדודית ומעלה. המ"ק עובד בתחום התג"ס בין 38-54.9

Mhz ושידר בהספק גבוה יחסית למכשיר נישא באותה

תקופה, החליף את המ.ק. 300.

ז. מ.ק. 300 – עובד בתחום התג"מ נקרא בצבא האמריקני

SCR 300-ובארץ גם בשם מ.ק. 20. מכשיר מתקופת מלחמת

העולם השנייה, נישא על הגב, שוקל 16 קילוגרם וטווח

השידור שלו היה מספר קילומטרים בודדים.

ח. מ.ק. 7 – מכשיר קשר לסיוע אווירי, תא"ג עם מטוסים.

(מ.ק. 10 מוסע)

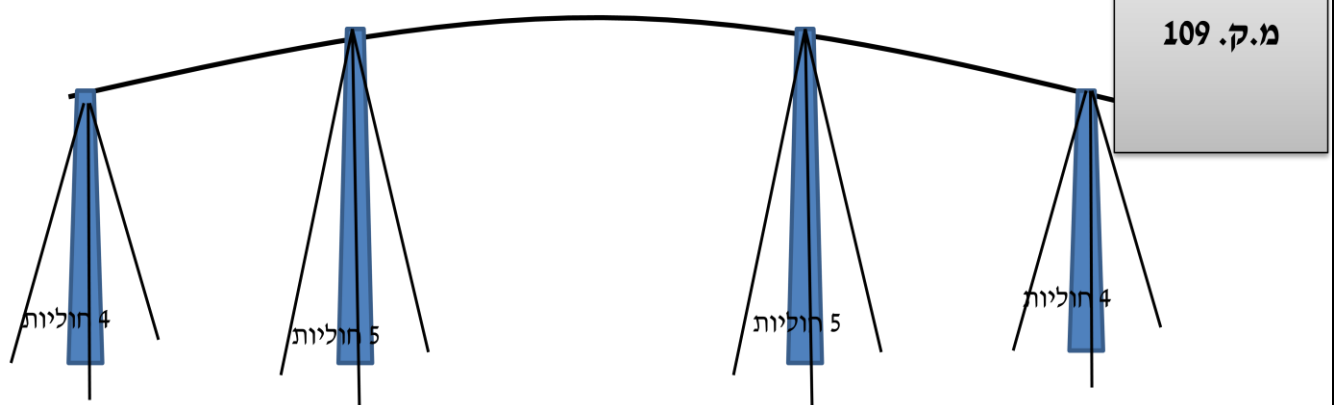
ט. מ.ק. 301 - גרסה מוסעת של מ.ק. 300 לחיל השריון, לשם דיבור משותף עם חייל הרגלים.
 י. שובך - שובך יונים הגיע כהקצאה חטיבתית. הוקם בבסיס תל נוף שובך מודרני שבו גידלו את להקת יוני הדואר של הצנחנים. השובך היה תחת פיקודו של שמעון הנדלר מיחידת היונאים המרכזית שהייתה בבה"ד 7 בצריפין. את השובך בתל נוף הפעילו לוחמים שעברו קורס צניחה ויצאו עם היונים שהיו מוחזקות בתוך שובך נייד לפעילות מבצעית.

יא. מטוס דקוטה - דגם מטוס אמריקאי ששימש את חיה"א הישראלי באותן שנים להובלת לוחמים, הצנחתם ופינוי פצועים.

יב. "קריאת כיוון קצרה" - כינוי לסד"פ כיול תדר, המכשיר המרכזי (הרמה הממונה) היה מכייל את התדר ועולה כמה דקות רצופות מול התחנות הכפופות - אלה היו מאזינים ומכיילים את התדר בPITCH (בין הצליל הכי גבוה לצליל הכי נמוך) הנכון בכדי ליצור ערוץ קשר.

יג. "צוותי הורדה" - צוותים אלה הורכבו מחיילי הפלח"ק ותפקידם היה לתפעל ציוד חטיבתי (למשל מ.ק. 109) ולעיתים ירדו אל הגדוד כדי ליצור קשר תקין עם החטיבה.

יד. אנטנת "בצראווי" - כינוי לפק"ל שהומצא ע"י דוד בר-צבי לאנטנה של מ.ק. 109. הפק"ל כלל 4 סטים של מוטות אוהלי סירים קשורים אחד לשני : שני סטים של 4 מוטות ושני סטים של 5 מוטות. כל סט קובע לרצפה ע"י 3 בזנטים עם חבלים ועל גבי מוטות אלו נפרסה האנטנה לכל אורכה בבטחה מעל הקרקע.

מבצע קדש-

א. פקודת מבצע-

להלן תמונת מצב המבוססת על הפקמ"ב של מבצע קדש לחטיבה 202 (צנחנים) מבחינת כוחות ומשימות ומבחינת פריסת קשר למבצע (מצורף הפקמ"ב המקורי המלא בנספחים).

1. משימה-

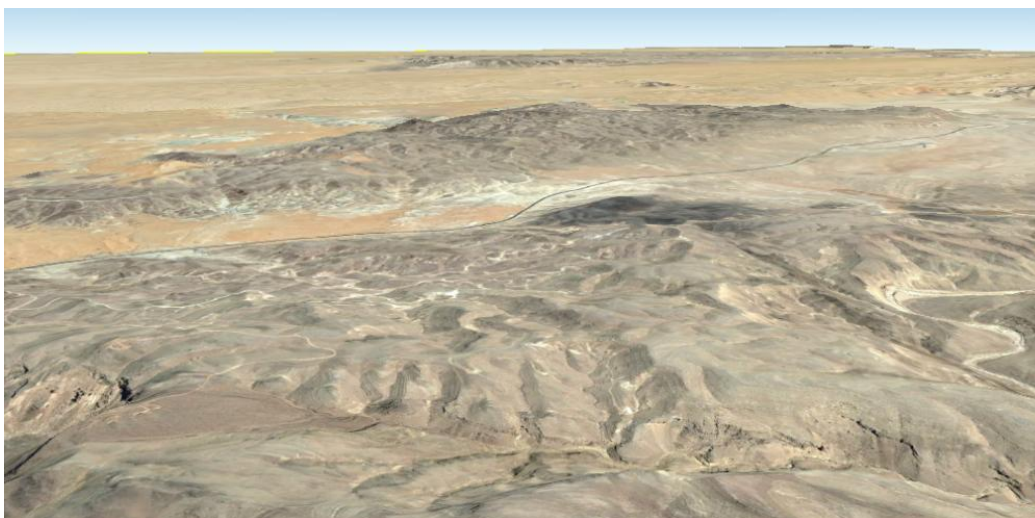
החטיבה תתפרס על ציר כונתילה- התעלה, תכבוש את מעבר המיתלה, את תמד ואת נחל ותתבסס להגנה על ציר זה, יום ה"ע" 29.03.56.

2. שיטה-

המשימה תבוצע על ידי הצנחת גדוד חצי שעה לפני חשיכה ליד מעבר המיתלה אשר יתפוס את הפתח המערבי ויתבסס בו להגנה, יתר הכוח על פי סדר תנועה יעבור את הגבול, ינוע ויכבוש את "תמד-נקל", יחבור לכוח במעבר המיתלה ויתארגן להגנה כשהגדוד המוצנח בפתח המערבי. גדוד שני בפתח המזרחי וגדוד שלישי יתבסס בנחל, עתודה בת 2 פלוגות ופלוגת הטנקים ויחידת הסיור במרכז הגזרה.

3. קרקע-

דרך כונתילה- מעבר המיתלה הינה דרך מדברית עוברת על אדמה מוצקה, ושטחי סריף וחול בואדיות. הדרך מתאימה לרכב קרבי אשר יוכל להתקדם במהירות בשטחים מוצקים ובאיטיות בשטחים החוליים. לאורך כל הדרך עובר קו טלפון על עמודים. בקטע הרך ממעבר המיתלה עד סואץ מכוסה הדרך באספלט.

1. כוחות ומשימות¹-

המשימה	כוחות			השלב
	הרכב	שם	או"ק	
יצנח ממערב למיתלה ויתבסס להגנה בפתח המערבי שלו. וימנע פריצת אויב מזרחה מכיוון התעלה	גדוד חי"ר מוצנח 890 פחות פלוגה ג'	כוח א	דורון 2	א'
ינוע בעקבות החלוץ, יכבוש את נחל ויתבסס בה להגנה	גדוד חי"ר 88 ת"פ הגדוד מחלקת טנקים קלה, גדוד שדה חת"מ 404 סוללה פחות וזרוע קס"א	כוח ב	דורון 3	א'
ינוע בעקבות כוח החלוץ עד הפתח המזרחי של המתלה.	גדוד 771	כוח ג	דורון 4	א'
יתבסס להגנה במעבר המיתלה כנ"ל. יהווה עתודה חטיבתית ויבצע סיורים ופשיטות	גדוד חי"ר מוצנח בסיוע ישיר גדוד שדה חת"מ 403 וכיתת שדה חה"ן	כוח ד	דורון 5	ב'
יתבסס להגנה בפתח המזרחי של המיתלה	גדוד 771 בסיוע ישיר 2 סוללות מגמ"כ חת"מ 332	כוח ג	דורון 4	ב'

¹ הכוחות המופיעים גזורים מהפקמ"ב של מבצע קדש ורלוונטיים לקרב המיתלה.

ב. הקשר במבצע קדש:

1. נספח הקשר של מבצע קדש:

משימה: הקמת מערכת קשר לשליטה על הכוחות, לגורמים המסייעים, וליחידות המקבילות

שיטה:

א. אלחוט- כל הרשתות בהאזנה מתמדת מ"ש" (3-).

כלל המכשירים ירושתו עד "ש" (10-).

גדוד 890 יפעיל את מכשיר הת"ג של מטוס הדקוטה עד הצניחה, ברשת הפיקוד החטיבתית נוסף למ"ק 10.

עם הצניחה תופעל תחנת מ"ק 109 שתונצח על גופם של שלושה חיילים. נוסף על כך תופעל רשת מנהלה ועורקי ט.ר.ס 7 סיוע אווירי.

ב. קווי- בהתארגנות להחזקת היעדים, קווים יוקמו רק בתוך מפקדות ובין יחידות קרובות.

ג. דואר-

1. סיבובי דואר פנימיים ע"י רצים.

2. דואר לעורף וממנו באמצעות מטוסי הפינוי.

3. יוני דואר, יופעלו למתקני הדרום, בסיס תל נוף.

מיקומי מפקדות: מפקדת משנה ממוקמת אחרי כוח ד'. מפקדת החטיבה ממוקמת

בתל נוף ומתקשרת עם הגדודים ע"י מ.ק 193 תג"מ ומ"ק SIEMENS בת"ג.

אפסניה: עם הכוחות רזרבה ציוד, סוללות ומצברים ל 72 שעות. תיקונים ומלא מחדש דרך מפקדת החטיבה.

ביטחון קשר:

א. פתיחת מכשירים עם יציאה משטח כינוס.

ב. דממת אלחוט עד אישור המרכזת או הוראת מפקד הכוח.

ג. במקרה של חשש לנפילה בידי אויב, יש להשמיד את הוראות הקשר והקודים ע"י שריפתם.

סיוע אווירי:

- א. מטוסי קישור וסיור של מפקדת החטיבה. על גבי מ.ק 10.
- ב. מטוסי פינוי- מ.ק 300.
- ג. לכל כוח מכשיר ט.ר.ס לקשר עם מטוסי סיוע.

2. ציוד קשר במבצע ושימוש:

מכשיר קשר	יעוד	תצורה
מ.ק 6 ומ.ק 10	קשר בין הכוחות, פלוגה ומעלה	נייד. נישא. מכשיר תג"מ
מ.ק ט.ר.ס 7	קשר קרקע אוויר	נפרס בשטח
מ.ק 190/191	קשר בין החטיבה לגדוד	מוסע על גבי זחל"מים
מ.ק 109	קשר עם החטיבה	מכשיר ת"ג, נפרס בשטח
מ.ק 300	קשר לרשת הגדודית ומעלה	מכשיר תג"מ. נישא
מ.ק 193	קשר בין האוגדה והפיקוד	מותקן על גבי רכב

שלבי השימוש-

1. **אל היעד-** הכוח הוטס לצניחה במצבת פארקר, בשלב הטיסה הקשר היה באמצעות הקשר על גבי המטוס (מ.ק 300).
2. **על היעד-** מרגע הצניחה הכוח פרס מכשיר ת"ג מ.ק 109 לקשר עם החטיבה, מכשיר 190 מושא על גבי הרכבים (לתקשורת עם מ.ק 193 בחטיבה) ומכשיר ט.ר.ס 7 לקשר קרקע-אוויר.
3. **בלחימה -** הלוחמים נשאו על עצמם מכשירי קשר נישאים מ.ק 6 ומ.ק 10 לרשתות פנימיות (בין עמדות) ולמרחקים קרובים (בזמן תקיפה או סיור).
4. **ממסר-** בצעד חדשני הועלו קשרים על מטוסי קישור, והם שימשו ממסר בין ה"מיתלה" לעורף ולכוחות בשטח².

מ.ק 10

מ.ק 300

² הופעל במבצע "קדש" אך לא בקרב המיתלה עצמו.

סיכום מבצע קדש-

1. פריצת כוחותינו לסיני- גדוד הצנחנים 890 בפיקודו של רפאל איתן צנח בשעות הערב של ה- 29 באוקטובר ליד מעבר המתלה, בעומק סיני. חטיבת הצנחנים בפיקודו של אריאל שרון נכנסה לסיני דרך כונתילה, עברה דרך תמר ונח'ל, וחברה לצנחנים המחופרים במיתלה.

2. האולטימטום הצרפתי-בריטי הוצב- בשעות הערב. המצרים דחו את האולטימטום.

3. קרבות גדולים בשטח סיני- נכבש צומת אבו עגילה ונפתח נתיב אספקה ליחידות במעבר המיתלה. כאן התנהל ביום השלישי הקרב האכזרי ביותר במבצע- קרב המיתלה. הצנחנים טיהרו את המעבר עם אבידות קשות ונפגעים רבים.

4. הצטרפות הכוחות הבריטים והצרפתים- ב-1 בנובמבר הצטרפו בריטניה וצרפת למלחמה

ושיתקו את חיל האוויר של מצרים, שעד אז נאבק בשמי סיני עם חיל האוויר הישראלי.

5. הטיהור וסיום הקרבות- ב-2 בנובמבר הורה הפיקוד המצרי על נסיגה מסיני.

צה"ל נעצר 16 ק"מ מהתעלה, בהתאם לדרישת הבריטים והצרפתים.

הועדה למחקרים ואקדמיה

בית הספר הארצי לתקשוב
ענף מפקדים
השלמה משולבת 024
עבודת מורשת

- 17 -

קרב המתלה-

1. כללי-

(מעבר המתלה- טופוגרפיה)

מעבר המתלה הוא מעבר יבשתי בין שני רכסי הרים במערב חצי האי סיני. אורכו של המעבר הוא 32 קילומטר וכיוונו הכללי הוא מזרח-מערב. קצהו המערבי נמצא כ-35 קילומטר ממזרח לתעלת סואץ. חשיבותו של המעבר נובעת מהיותו אחד משני המעברים היחידים (השני הוא מעבר הגידי) המאפשרים תנועה רכובה מחלקה הדרומי של תעלת סואץ אל מרחבי חצי האי סיני.

הדרך במיתלה עוברת במיצר (הנקרא מיצר חיטאן) בין גבעות סלעיות צחיחות וחשופות לאורך כ-6 ק"מ. רוחב הדרך באזור המצוק כ-50 מטר, ושדה הראיה מוגבל לכל הכיוונים.

בהתאם לתוכנית הצבאית המשותפת עם צרפת ובריטניה הוטל על גדוד הצנחנים 890 מהחטיבה המוצנחת 202 בפיקוד סא"ל אריאל שרון לצנוח בכניסה המזרחית של מעבר המתלה, במרחק כ-30 ק"מ מן התעלה, בכדי ליצור איום ישיר ומיידי על התעלה ולאפשר פרסום האולטימאטום הצרפתי בריטי

מקום הצנחת הגדוד הצד המזרחי של מעבר המתלה, בצומת הדרכים מיתלה- נחיל- ביר אל חסנה (אזור המכונה המזלג) כ-2 ק"מ מזרחית ל"מצבת פרקר".

שלבי הקרב-

התבצרות הגדודים המצריים במעבר המיתלה-

בתאריך 29.10.1956 יום שני בלילה יוצאים כשני גדודים מצריים מאזור תעלת סואץ אל עבר המיתלה. למחרת, יום שלישי 30.10.56 בשעות הבוקר, תופסים המצריים את המעבר ומתבצרים בכוכים ובעמדות לאורך הגבעה הצפונית, הלשון, המצוק, והרכס הצפוני וכן בשיפולי הרכסים של הגבעה הדרומית. ביום רביעי, 31.10.56, אחרי חצות הלילה מגיעים גדודי חטיבת הצנחנים לאזור ה"מזלג" שליד מצבת פארקר, וחותרים לגדוד 890.

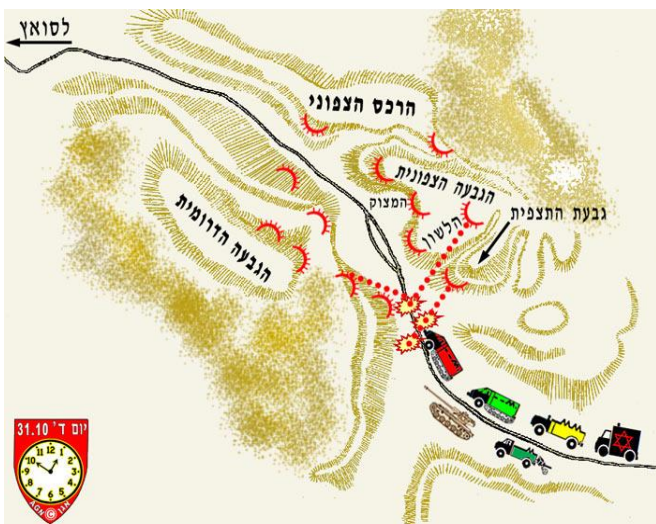
הסיוור החטיבתי נכנס למעבר המיתלה-

31.10.1956 בשעות הבוקר, מחליטים מפקדי החטיבה לשלוח סיור מתוגבר לתוך המיצר מבלי לדעת שהכוחות המצרים מחופרים לאורכו. עם כניסת הזחל"מ, בפיקודו של אריק כספי, הוא ניתקל באש משני עברי הדרך.

הסיור החטיבתי מתפצל לארבעה כוחות

משנה-

בשעות הצהריים, בעקבות התקלות הזחל"מ, נאלצה השיירה לעקוף אותם ולהמשיך תוך כדי ירי עד למוצא המערבי של המיצר. הסיור התפצל לארבעה כוחות:

א. כוח חקה בקצה המערבי.

ב. כוח מוטה, עם קצין הקשר דן שליט, מצאו מחסה במרכז המיצר.

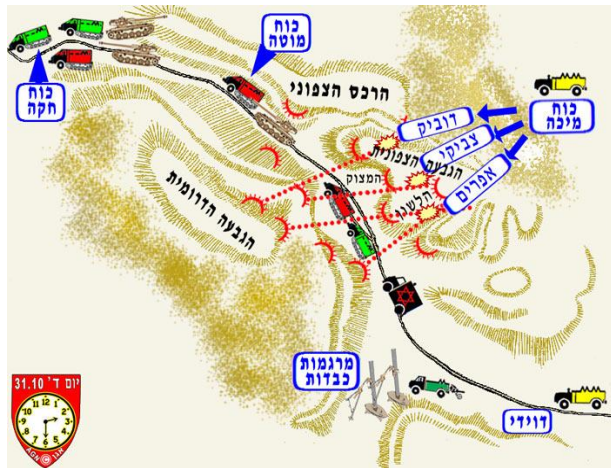
ג. מספר זחל"מים ואמבולנס פגועים במרכז המיצר, לידם מספר פצועים והרוגים.

ד. כוח דוידאי אשר טרם נכנס לתוך המעבר.

<u>וקסי - סיירת</u>	<u>צביקה - שרון</u>	<u>פייקס - מסייעת</u>
		88
<u>מרגמות 332 - דאג'ס</u>	<u>קפוסטה - סיירת 202</u>	<u>ד"ר שיבולת</u>

בשלב זה, מטיל אריק שרון על אהרון דוידאי לנהל את הקרב, שמטרתו השמדת הכוח המצרי.

הפעלת לוחמי פלוגת הסיירת 202 וסוללת המרגמות הכבדות-

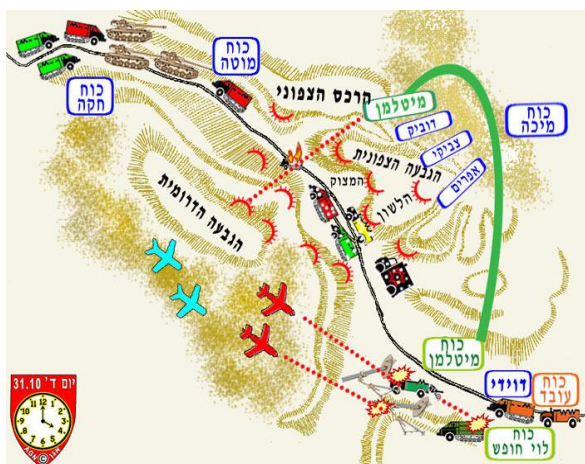
המג"ד דוידזי פורש את סוללת המרגמות הכבדות כדי לרכז את הגבעה הצפונית, במקביל שולח את פלוגת הסיירת 202, בפיקודו של מיכה, לנוע באיגוף צפון מזרחי ולהתמקם בגבעת התצפית. בשל צפיפות הירי המצרי וחוסר במודיעין לגבי מיקום עמדות האויב בגבעה הצפונית נשברות התקפות הסיירת.

בשעה 15:00 מחליט דוידזי לשלוח מתנדב בגיפ שינוע לאורך המיצר וימשוך אליו אש, כך יוכלו לזהות את עמדות האויב. הנהג שלו, יהודה קן, מתנדב למשימה, נפצע קשה ונפטר כעבור חודשיים מפצעיו.

נפצע קשה ונפטר כעבור חודשיים מפצעיו.

בתמונה- הגיפ של יהודה קן, הנע לאורך המיצר במטרה למשוך אליו אש ואויב ולחשוף עמדות אויב)

חבירת כוחות נוספים-

אל הכוחות הלוחמים חוברים כוחות נוספים: פלוגה א' מגדוד 890 בפיקודו של עובד לדיז'ינסקי המגיעה ביחד עם המג"ד רפול ופלוגה ב' מגדודו של דוידזי בפיקודו של יהודה מיטלמן. מאוחר יותר מצטרפת גם פלוגה ד' בפיקודו של לוי חופש.

התקפת מטוסים מצריים-

בשעה 16:30 הופיעו 2 מטוסי מיסטר שלנו אולם הם לא הצליחו לסייע ביעילות בגלל חוסר קשר עם דויד (היות ומכשיר הקשר של קצין סיוע אוויר יקותיאל אלון התקלקל). באותו זמן הופיעו ארבעה מטאורים מצריים ומעליהם ארבעה מטוסי מיג 15. החל קרב בין המיסטרים שלנו והמיגים המצריים.

התקפה שלישית של פלוגת הסיירת-

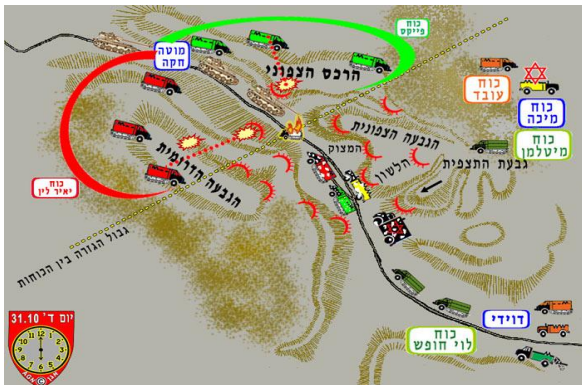
הוחלט על מתקפת מלקחיים בתחילה ממערב למזרח ואחר כך ממזרח למערב. הייתה זאת תכנית קטלנית שהמצרים לא עמדו בה.

סיום הקרב-

לקראת חצות, מתרכזים הכוחות על דרך המיתלה ומתקדמים בתנועה לכוון "המזלג", בראש השיירה לעבר המזלג מפונים הפצועים וההרוגים. הטנקים גוררים את הזחל"מים וכלי הרכב הפגועים.

סיכום הקרב-

לכוחות חטיבת הצנחנים היו בקרב המיתלה 49 הרוגים ו-120 פצועים. 23 לוחמים שפעלו במסגרת החטיבה עוטרו על הצטיינות וגילויי גבורה בקרב. לאויב המצרי היו כ-260 הרוגים. בפועל נלחמו בקרב המיתלה 6 פלוגות חי"ר וכוחות עזר כנגד 1000 חיילים מצרים

הצניחה -

א. כללי -

בתאריך 29.10.56 צנחו 395 חיילים מגדוד 890 (בפיקודו של רפאל איתן) באזור הצומת ליד מצבת פרקר. מטרת הצניחה הייתה להכין ולשלוט בשטח שמצפון למעבר המתלה

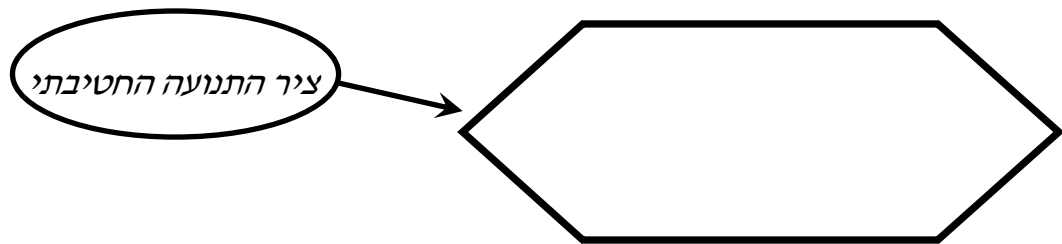
הועדה למחקרים ואקדמיה

בית הספר הארצי לתקשוב
ענף מפקדים
השלמה משולבת 024
עבודת מורשת

- 21 -

ולאבטח את המעבר לפני הגעת כוחות שאר חטיבת הצנחנים למקום. שאר הכוחות יצאו
בשיירה חטיבתית בפיקודו של המח"ט (אריאל שרון) מאזור נחל פארן על ציר כונתילה אל
מעברי המתלה.

ב. כיצד התבצעה הצניחה הקרבית –

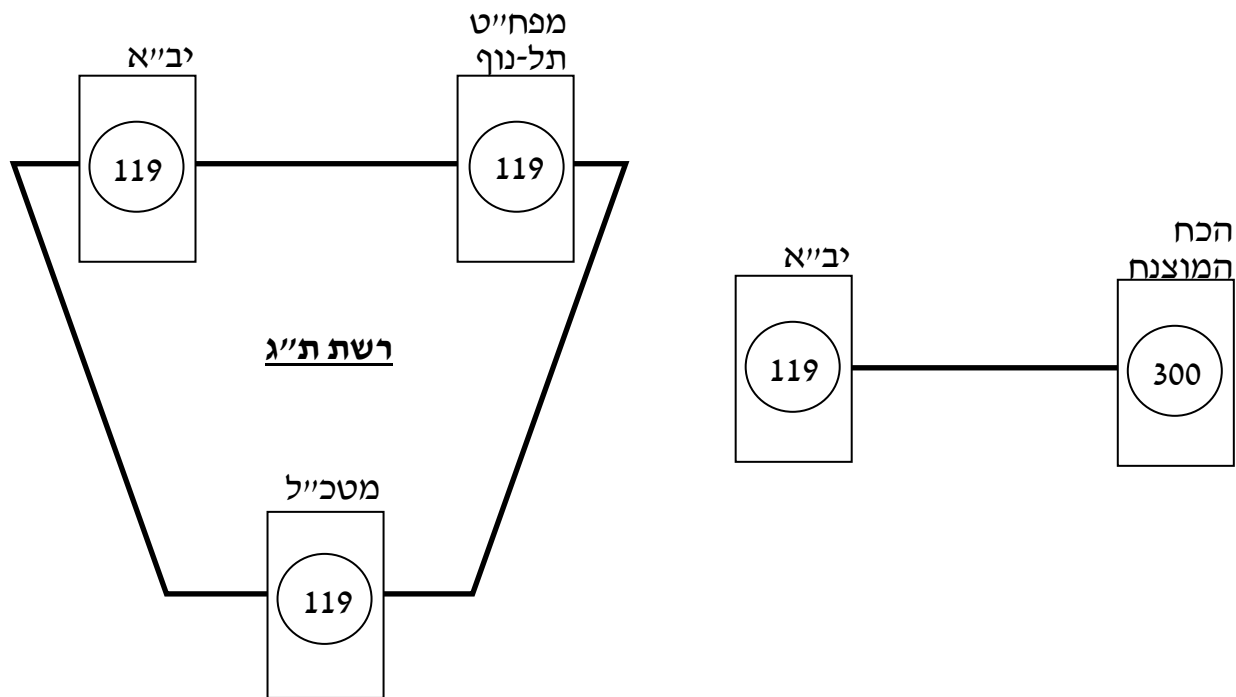
היו 4 קצוות מרכזיים לרשת הקשר בניהול הצניחה : הפיקוד המטכ"לי (הבור במרכז
הארץ), יחידת ארגון הטסה (יב"א בדרום הארץ), מפח"ט הצנחנים (בתל - נוף) והמטוס
עצמו.

בזמן ההכנות לצניחה, כשהמטוס על הקרקע, התקיים קשר ישיר בין הכח (גדוד 890)
למפח"ט בתל – נוף על – בסיס קשר ת"ג בין המפקדות. מרגע המראת המטוס התקיים

קשר ישיר בין הכח המוטס ליב"א בלבד ע"ב מ.ק. 300. המטכ"ל היווה גוף שולט ומנהל על המבצע והיה בקשר עם היב"א (ולא עם המטוס עצמו) לעדכונים והעברת פקודות. במטכ"ל ישב נציג מחטיבת הצנחנים שהיה בקשר קבוע עם המפח"ט בתל – נוף להעברת דרישות, פקודות ועדכונים.

חשוב לציין שבין המטוס לכוחות הקרקע לא התקיים קשר כלל, ולא הייתה הכוונה מסוימת או מעקב אחר מיקום המטוס. כאשר ראו את הצומת מלמעלה במטוס – צנחו. ניתן לתאר את ההרגשה של חיילי ומפקדי גדוד 890 כאשר ישנו כזה נתק בתקשורת בינם לבין שאר החטיבה בשל החוסר באמצעים – עד שהגדוד לא צנח ונפרס בשטח והקים את מערכות הקשר הנייחות שלו לא היה כל קשר בין החטיבה לגדוד.

ג. קשר מוצנח –

חיילי פלוגת הקשר צנחו יחד עם המכשור, לא התבצעה הצנחת ציוד קשר ע"י מטוס אחר. הסיבה לעובדה זו היא הבנת החשיבות של מתן יכולת קשר כמה שיותר מהר לכח בודד בשטח. חלק מחיילי פלח"יק הצנחנים הצטרפו לגדוד 890 בצניחה והיוו את הגורם המקצועי והמענה המהיר ביותר ליצירת קשר בשטח. תפקידם היה הקמת מערכות הקשר הנייחות בשטח מרגע הצניחה.

מ.ק. 109 – הצנחת המכשיר התבצעה ע"י שלושה אנשים כאשר :

- חייל אחד צונח עם המכשיר עצמו בלבד (12-15 ק"ג).
 - חייל שני צונח עם הגנראטור של המכשיר (12-15 ק"ג).
 - חייל שלישי צונח עם כלל ציוד האנטנה (10-12 ק"ג).
- ציוד הקשר היה על החיילים בנוסף לאפודאחגור, תד"ל אישי וציוד צניחה – שלבדם הגיעו ליותר מ-15 ק"ג על כל חייל.
- חיילי פלוגת הקשר הגיעו לרמה שבה יכלו להקים מ.ק. 109 בפחות מחמש דקות ע"י שלושה אנשים בלבד.

מ.ק. 610 - המ.ק. הנישאים הוצנחו על גבי הקשרים שהיו אחראים עליהם.

שובך יונים - בזמן הצניחה בא-טור (הצניחה השניה במבצע קדש) היה חייל פלח"יק שצנח עם שובך יונים מקובע לחזה ושתי יונים בתוכו. יונים אלה שימשו לקשר בחזרה עם אתרים בארץ. היוונים לא היו אמצעי יעיל ולרוב לא פעלו כמצופה.

קשיי הקשר בקרב-

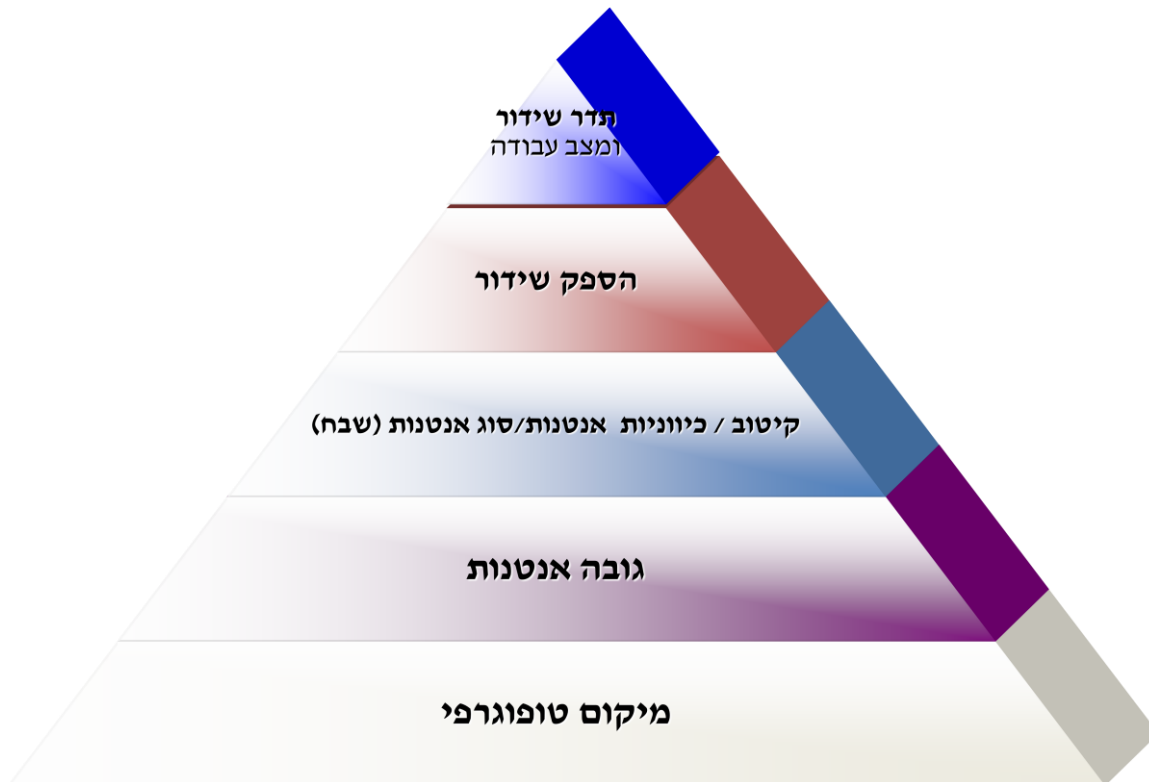
לפני שמדברים על הקשיים שאיתם התמודד קצין בקשר בקרב המיתלה אל לנו לשכוח שקרב זה היה בלתי צפוי ולא כלל נוהל קרב סדור. פתרונות הקשר היו כלליים למבצע עצמו ולא תוכננו לחימה במתווה המיתלה.

הכוחות הופתעו בשטח ופתרונות הקשר כללו בעיקר אלתורים ואומץ לב מצד הקשרים. נוסף על כך אל לנו לשכוח שהפער העיקרי והגורם המשפיע ביותר על תחום הקשר היה

העדר הציוד והחוסר במכשירי קשר אמינים, מה גם שההכנה המנטלית, המקצועית לקרב לא הייתה מלאה.

בהתייחסותנו לקשיים שנוצרו בקרב הצבנו לפנינו את הגורמים המשפיעים על טיב הקשר ואיך באו לידי ביטוי בקרב-

1. מיקום טופוגרפי-

א. מרחק מהמפקדות- מעבר המיתלה מצוי כ- 200 ק"מ מגבול ישראל מצריים, כך שהכוחות בשטח רחוקים במאות קילומטרים מהמפקדה שמיקומה מעבר לגבול.

ב. תוואי השטח- גבעות צחיחות וחשופות. מעבר המיתלה הינו וואדי העובר בין שני רכסים השולטים באש ובתצפית על המעבר. עובדה זו מקנה יתרון ממשי לתוקף ויוצרת קשיים רבים. במעבר עצמו קשה לקיים קשר רציף הודות

- למיסוכים הרבים. נוסף על כך המצוק תלול וצר מאוד (כ- 50 מטר) מה שמקשה עוד יותר על קיום קו ראייה ישיר בין הכוחות.
- 2. גובה אפקטיבי של האנטנות**- לעומת המצוקים בשטח גובהם של האנטנות היה לא רלוונטי. נוסף על כך לשם עבודה בת"ג היו דרושות אנטנות ארוכות מאוד שהיו צריכות להיפרס לאורך שטח רחב. הלוחמים היו פורשים את האנטנות מאחת הכיפות ועד למרגלותיה אך מגע האנטנה עם הקרקע הלחה פגע באיכות השידור והקליטה.
- 3. קיטוב/ כיווניות האנטנות**- מדובר באנטנות פשוטות יחסית ברוח התקופה. הקשרים היו מחוברים בשוחות בקו ההגנה כך שהקוטוביות לא הייתה אופטימאלית מצב זה חייב מציאת מקומות אסטרטגיים יותר ליציאה לשידור³.
- 4. הספק שידור**- מכשירי הקשר של אותה תקופה שידרו בהספקי שידור נמוכים מאוד (לדג' מ.ק 6 0.25 וואט, מ.ק 300, 0.5 וואט).
- 5. תדר**- מדובר בתדרים נמוכים שאינם עוצמתיים אך עם זאת מתגברים על מיסוכים בצורה יעילה יותר. (לדג': מ.ק 6 - 47-55.4 MHz, מ.ק 300 - 40-48 MHz). בשונה מהיום, תשדורת הרדיו לטווחים הארוכים התבססה בשנות החמישים על ת"ג יותר מאשר על התג"מ.
- 6. מצב עבודה**- לא הייתה אפשרות לקשר רדיו מוצפן.
- 7. כשירות מכשירים**- באותה תקופה היה שימוש במכשירים ישנים ופחות יעילים מהמכשירים היום. מכשירים אלה היו כבדים, קשים לתפעול ובעלי זמן קצר בין תקלות (זמב"ת נמוך) ואמינות נמוכה.
- 8. הכשרה**- רוב הציוד במבצע קדש הוחלף זמן קצר לפני המבצע והובאו מכשירים חדשים יחסית לאותה תקופה, לכן נוצר מצב שהתדרוך לגבי תפעול המכשירים היה שטחי ומהיר ולא הייתה הכשרה ממשית לשימוש בחלק מהמכשירים בקרב הלוחמים.
- 9. מיקום המכשירים**- מכשירי הקשר באותה תקופה היו לטווחים קצרים ומוקמו במקומות לא אסטרטגיים.
- 10. מיקומו של קצין הקשר**- מהסיפורים של קציני הקשר באותה תקופה עולה תמונה של קצין קשר כקשר מג"ד ולא כקצין מטה. הקשר"ג מצטייר כקצין

³ לדוגמא סיפורו של דן שליט שעלה לגבעה חשופה (מופיע בהמשך).

הצמוד למג"ד המעביר את פקודותיו לכוחות אך לא קצין המתמצא ושולט בתחום הקשר בגדוד שלו ובחיילים תחתיו.

- 11. פיצול של הכוח- לא היה מעקב אחר מיקומי הכוחות, הדרך היחידה בה הייתה שליטה למפקדים על הכוחות הייתה על ידי הקו ראייה ישיר איתם בשטח.**
הכוחות לא נשאו על עצמם מכשירי GPS כאלה ואחרים או כל מכשיר שיכול להעיד על מיקומם ומצבם, זאת בנוסף לבעיות הקליטה שנוצרו במהלך הקרב בקשר הרדיו.
- 12. קשר עם הרמה ממונה- במהלך הקרב כולו לא הייה קשר עם החטיבה כמעט בכלל מה שהקשה עליה בסיוע לכוחות הלוחמים בשטח. הכוחות בשטח תיפקדו כיחידה עצמאית מנותקת כמעט ללא קשר כלל עם רמ"מ.**
- 13. פו"ש ואי סדר- לא הוגדר מפקד אחד למבצע שתפקידו לחלק את הפקודות בצורה מסודרת וברורה. נוסף על כך, העדר הקשר הרציף עמעם את מיקומו של המפקד כמחלק פקודות ומוודא את ביצוען.**
- 14. אלמנט ההפתעה- חוסר התכנון המוקדם או הידיעות המודיעיניות הביאו לכך שהכוח בכלל ותחום הקשר בפרט לא היה ערוך להתמודד עם מצב של לחימה במתווה המיתלה. מצב זה הביא לכך שלא הועלו פתרונות ודרכי התמודדות עם הקשיים הצפויים.**

פרק ב' 2012:

קרבת המיתלה היום-

א. הקדמה-

במהלך העבודה ניכר הפער הרב בין המציאות התקשובית בשנות החמישים לבין המציאות אותה אנו מכירים וחיים כיום.
במהלך היובל האחרון עבר חייל הקשר שינויים משמעותיים ומרכזיים והביא לשיפור ניכר ביכולות התקשורת ותעבורת המידע מאז ועד היום. שינויים אלה

ניכרים במערכות חדישות, מערכות הצפנה, שו"ב ורדיו המתקדמות הרבה יותר ובעלות אמינות גבוהה.

במהלך המחקר הקשר בקרב המיתלה היה נראה לנו כמו משימת התאבדות. מעבר בין שני מצוקים ללא שום תכנון מראש וללא המכשירים המתאימים. היום, חשבנו לעצמנו, זה לא היה קורה.

היה קל לנו לדבר בדיעבד ולא פעם מצאנו את עצמנו חושבים איך היה נראה קרב המיתלה אם היה מתרחש בתקופתנו אנו. 56 שנה קדימה. עד כמה השינויים הטכנולוגיים והלקחים שנאספו היו משפיעים על תוצאות הלחימה?

האם באמת השתפרנו כל כך מאז?

האם אנו היום יכולים להתחמק מהקשיים שהלוחמים במיתלה סיכנו את חייהם עבורם?.

החלטנו שהגיע הזמן להפסיק לשאול שאלות ולהתחיל לתת תשובות, לבדוק את הנושא בידיים.

בדפים הבאים מוצג לכם קרב המיתלה באותו הרכב כוחות, אותו השטח, אותם האויבים אך בראייה עתידנית, עם מעט תכנון מוקדם, מודיעין וכמובן מנקודת המבט שלנו כדור מתוקשב, הנתמך בעזרים, שכל המכשירים והמערכות פרוסים בפניו.

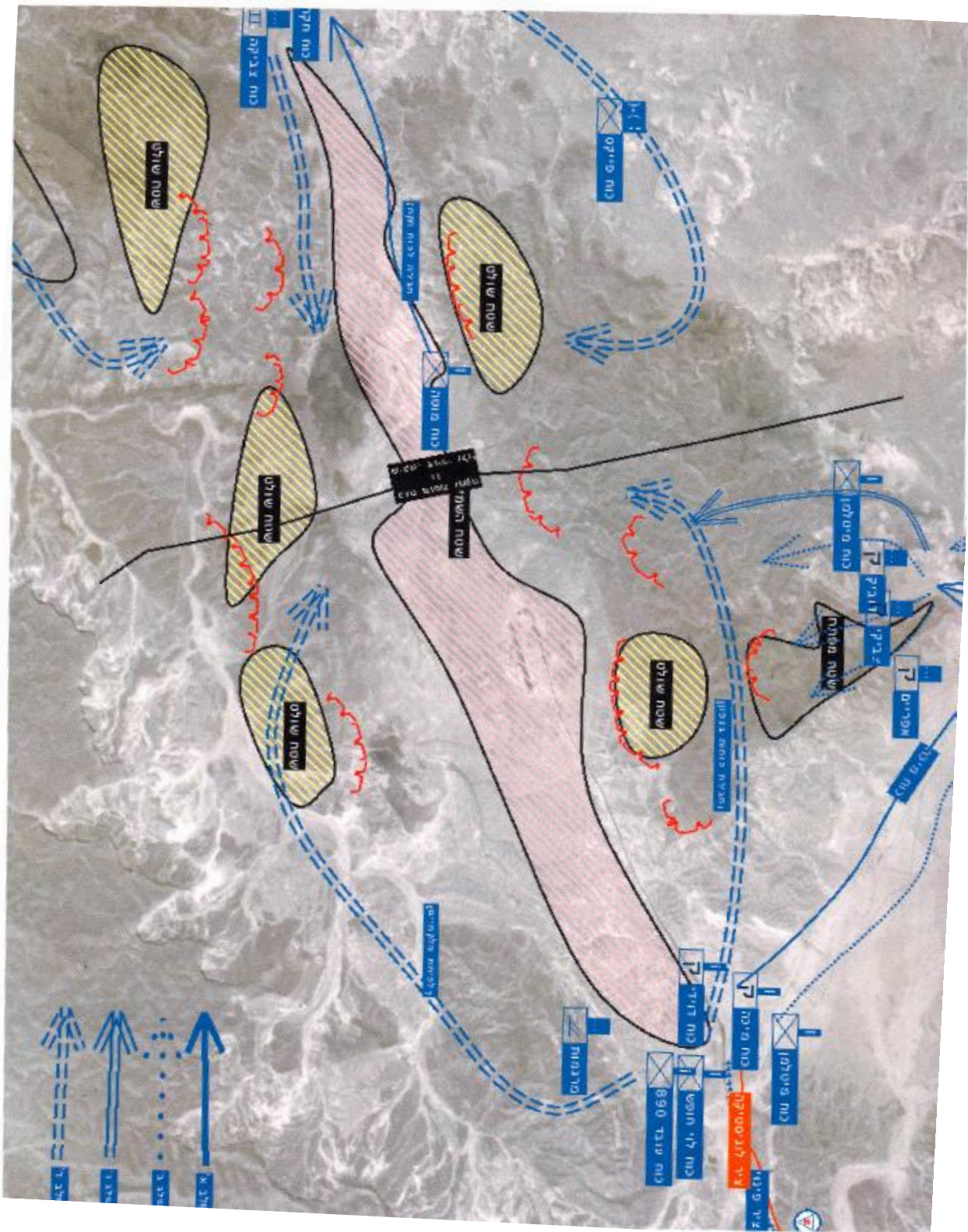
איך אנחנו כיום מביאים לידי ביטוי את הלקחים של פעם.

מרשם קרב-

להלן מרשם הקרב כי שהתבצע ב-1956 אך על גבי משואה 600 בשימוש בתצ"א (אורתופוטו) ובמפת קוד.

הועדה למחקרים ואקדמיה

מרשם רדיו- מרשם רדיו של גדוד צנחנים היום.

הועדה למחקרים ואקדמיה

בית הספר הארצי לתקשוב
ענף מפקדים
השלמה משולבת 024
עבודת מורשת

- 31 -

חתך ענן סגול

1956

2012

יישום לקחי קרב המיתלה, השוואה בין אז להיום:

הועדה למחקרים ואקדמיה

בית הספר הארצי לתקשוב
ענף מפקדים
השלמה משולבת 024
עבודת מורשת

- 32 -

1. **רדיו-ראשית** כל ניתן לראות את ההבדל העצום בכמות המערכות שהייתה פעם לבין הכמות שישנה קיום. רוב מכשירי הקשר הם מוסעים על גבי רכבים בעוד בקרב המיתלה הגייפים לא היו מאובזרים במכשירי קשר ורק זחל"מים מעטים זכו להיות מזוודים בציוד. היום כל רכב שיוצא לשטח מחויב במכשיר קשר.
2. **רשתות**- ניתן לראות את הקשת הרחבה של הרשתות בהן מדברים ואת הממשקים הרבים שמאפשרים את ניהול הלחימה בצורה טובה יותר.
3. **שו"ב**- בקרב המיתלה לא היו מערכות שו"ב. כל נושא הצי"ד הוא פיתוח חדש, השו"ב מאפשר שליטה על מיקומי הכוחות, תנועתם, תכנון הלחימה, ניהולה ובקרה עליה. החיסרון הוא, שאם אינך מופיע על מסך המשואה, אין שום אידיקציה לכך שהינך בלחימה.
4. **גיבוי**- ניתן לראות שלגדוד רשתות גיבוי רבות, גם אם מדובר במספר מכשירי קשר המדברים על אותו תדר וגם אם מדובר ברשת מבצעים ב' על גבי קשר בחד פס.

בצורה ישירה, באותה הרשת. בשונה מהיום, שלקשר שכזה מוקצות רשתות מיוחדות.

13. **מצבי עבודה** - יהיה שימוש במצב עבודה מוסתר וחסין. לדוגמא, כיום רשת מבצעים א' חטיבה הינה חסינה.

14. **מיקומי מפקדות** - ישנה חשיבות למיקום המפקדות בשטח בכל הנוגע ליצירת קשר. ההבנה שיש מגוון רחב של גורמים המשפיעים על טיב הקשר, מביאה להתחשבות במיקום הטופוגרפי של המפקדות ולמכשור שיש להן.

15. **הכשרה וחיילים** - בשונה מהתקופה ההיא, כאשר חיילי הקשר היו לוחמים. כיום, רוב חיילי המחלקה הם חיילים אשר עברו קורסים ייעודים המקנים להם מקצועות רלוונטיים וספציפיים לצורכי הגדוד. לדוגמא רכז אמצעי תקשוב, אחראי מסווגים, טכנאי קשר מבצעי, מנהלת רשת וכדומה. הרעיון העומד מאחורי הוא ההבנה שיש חשיבות למגוון הדברים עליהם קצין הקשר אמון בגדוד, ולכן מביאים חיילים שעברו קורסים באותם הנושאים.

16. **מיקומו ודמותו של קצין הקשר** - כיום מחלקת התקשוב הגדודית בנויה היטב בהיבט משאבים והרכב אנושי. ההבנה של החשיבות העצומה שיש לקשר בגדוד, הביאה לגידול בכמות החיילים במחלקה, שני קציני קשר בגדוד, לעיתים מספר נגדים. ההבנה הזאת מביאה לחיזוק מעמדו של קצין הקשר בגדוד, ממקמת אותו במקום אסטרטגי, הוא בא לידי ביטוי בהחלטות שלא קשורות באופן ישיר לקשר. הלקח מהעבר הוא בעצם ההבנה בדבר המקום המרכזי שהקשר"ג תופס. הקשר"ג הוא כבר לא רק קצין קשר, אלא קצין תקשוב.

פרק ג' הסיפור ממקור ראשון-

סיפורים אישיים-

א. סיפורו האישי של דן שליט-

טרם המלחמה – דן שליט נולד בפולין, ניצול שואה, הגיע לארץ לבדו והגיע ישר לגדני"ע קשר. משם הוא עבר להדרכה בבה"ד 7 ולהדרכת הגדני"ע. לאחר מכן יצא לקצונה ומשם נבחר כקצין קשר לגדוד 88 של הנח"ל המוצנח. הוא הגיע בתור קצין מקצועי מאוד לגדוד הנח"ל המוצנח (תחילת 1955) שעבר לא מזמן לחטיבת הצנחנים והחל לתפקד כקשר"ג אצל המגי"ד – מוטה גור. ההבדלים בין הגדוד לחטיבת הצנחנים עוד היו בולטים:

"הם לבשו נעליים אדומות ומדים ירוקים, ואנחנו נעליים שחורות לא גבוהות בכלל! ומדי חאקי בהירים".

"לצנחנים היה חגור יפה עם מקום למחסניות, לנו היה חגור בלי כיסים והיינו צריכים לאלתר איפה לשים את המחסניות – אני לקחתי תיק קטן שהיה מיועד לספר טכני לרכב בכלל, קשרתי אותו איכשהו לחגור וזה היה תא המחסניות שלי".

"אנחנו הגענו עם שיטה משלנו לצנחנים – לקשור את המ.ק. על מנשא! המכשירים הגיעו עם רצועות נשיאה אך הן היו נוראיות, ולכן היינו לוקחים מנשאים של מרגמות או גריקנים וקושרים עליהם את המכשירים".

המחלקה – מחלקת הקשר בגדוד מנתה בין 35 ל-40 חיילים, כולם לוחמים ללא הכשרת קשרים. היה צורך דחוף בללמד אותם את תפעול המכשירים:

"היינו יושבים במעגל גדול ואני הייתי מסביר להם איך להפעיל את המכשירים, אני הייתי היחידי שידע איך".

דן היה מדריך לבד את חייליו, ותפקידם בעת אימון או קרב היה להתפרס בפלוגות ובמחלקות כקשרים. בזמן השגרה הם עזרו בסידור המחסנים, ביצעו תרגילים וכיו

"היינו מתפזרים בבסיס ומדמים חוליות שונות, כשכל אחת צריכה ליצור קשר עם השניה".

פעולות התגמול – בשנים שלפני מבצע קדש צה"ל יצא ל"פעולות תגמול" בערים וכפרים ערביות, כתגובה לפיגועים והתנכלויות של הפדאיון. חטיבת הצנחנים הובילה את הפעולות הללו (בעקבות יחידה 101 והמח"ט אריק שרון) ולכן הגדוד השתתף ברבות מהן. בתקופה ראשונית זו בנה דן את מעמדו כקצין קשר בגדוד – וכלוחם.

"בקרוב חוסן רצנו קדימה בזמן הסתערות, מוטה נשאר לרגע מאחור לטפל בפצועים. עצרתי, חזרתי וקראתי לו – מוטה מחפשים אותך שם למעלה!- הוא הנהן ורץ אליי".

דן בחר לבנות את דמותו יותר כקשר מג"ד מאשר כקצין מטה ניהולי, בכלל האימונים והקרבות הוא היה צמוד למוטה המג"ד ללא יוצא מן הכלל.

"לא הייתה שאלה בכלל, מוטה היה אומר לי – שים את הקשר ובוא איתי - והייתי בא".

הפלחי"ק 347 – כקצין בגדוד, דן לא קיבל יותר מדי עזרה מהחטיבה ומהקשר"ח, יש לציין שהוא גם לרוב לא דרש אותה. בשל הידע המקצועי שלו הוא נעזר בחטיבה בעיקר לצורכי אפסנאות קשר והחלפת בלאי, שכן לתקלות ולבעיות המבצעיות בשטח הוא נתן פתרון. חיילי הפלוגה לא היו לוחמים אלא חיילי חי"ק מבה"ד 7.

"אני זוכר את עצמי צועק על קשר חטיבה כזה – רוץ כבר פדלאה- באחד האימונים"

חוץ ממענה לוגיסטי החטיבה הייתה אחראית על יצירת הקשר עם הגדוד – וזה היה הממשק העיקרי של דן עם החטיבה. במבצע או באימון הגיע "צוות הורדה" מן החטיבה, שכלל מס' קשרים וחלקם נכנסו לגדוד (בתור אלחוטני חד-פס, קשרי חטיבה וכו'), וכך היה קשר מח"ט שהגיע אורגנית מהחטיבה ולא ממחלקת הקשר.

קרב המתלה –

"קרב המתלה בשבילי החל בשטחי הכינוס, כשקיבלנו פתאום מכשירי קשר חדשים".

אכן בשטחי הכינוס דרומית לים המלח (לשם הטעיית המצרים שישראל רוצה לתקוף בירדן) התקבלו שני מ.ק.ים חדשים לגדוד – מ.ק. 10 ומ.ק. 6. אלה היו לדן חדשים לגמרי אך הם דמו למ.ק. 300 הקודם ולכן לא היה מסובך ללמוד אותם וללמד אותם את קשרי

הפלוגות. לבסוף, השיירה (ברובה מכוניות אזרחיות, למשל משאיות "תנובה") יצאה, ונפגשה עם גדוד 890 במצבת פרקר לאחר יומיים.

"כשהגענו שמתי לב שהגדוד משתמש כבר במכשירים שלו יומיים שלמים, אז תפסתי קומנדקאר בריטית שהייתה לנו ויצאתי לחלק סוללות לפלוגות יחד עם כמה מהחיילים".

הגיעו ידיעות מודיעיניות אל הגדוד שחיל האוויר הישראלי הפציץ את מיצרי המתלה וכעת *"המעבר מלא בשריפות וריק מאדם"*. התקבלה הפקודה להכנס למיצרי המתלה כדי להתכונן לקראת הגעת דיביזייה של שריון מצרי מכיוון התעלה. הגדוד של מוטה התארגן בשיירה – בזחל"ם הראשון מחלקת סיור, בזחל"ם השני ישבו מוטה, דן שליט ועוד שני קשרים, בזחל"ם השלישי ישב מ"פ ד' (ווקסי) עם קשר וכמה לוחמים, מאחוריהם הזחל"מים של לוחמי השריון ובסוף משאיות פתוחות עם לוחמי הגדוד.

כשנכנסו עם הזחל"ם השני הם חטפו אש כבדה ופרקו רגלית יחד עם הזחל"ם השלישי של ווקסי, כשדן רץ בראש ואחריו מוטה. בזמן זה שאר השיירה הגדודית המשיכה על הציר, משאירה אותם מאחור. דן הציע למוטה שהוא ירוץ אחרי השיירה ויקרא להם לעצור, תגובתו של מוטה הייתה: *"לא, אתה נשאר פה אני צריך קשר"*.

מוטה המג"ד שלח את ווקסי למשימה אך ברגע שהוא קם הוא נהרג מכדור ונפל ליד דן. כשהתחילו לרוץ לכיוון עמדה חלופית מוטה נשאר כדי לחלץ את גופתו של ווקסי ודן צעק לו *"אם נישאר לקחת את ווקסי לא יהיה מי שייקח אותנו!"*.

"העובדה שמוטה, רב – סרן, מג"ד בצנחנים, הקשיב לי – קצין הקשר הסג"ם, הראתה שבניתי איתו מערכת יחסים לא של קצין מטה אל קצין מטה, אלא כלוחם ללוחם."

עם המשך הקרב מצא עצמו דן במצב שבו אין לו קשר כלל, ועל הגדוד לקבל סיוע אחרת לא יישאר כלום מהגדוד.

"הסתכלתי למעלה וראיתי גבעה קטנה, שיערתי ששם יהיה לי קשר טוב יותר ישירות אל החטיבה. בבה"ד 7 הייתה אמרה חרוטה בכניסה – "המברק עבור יעבור" – ובשבילי, זה היה התפקיד. לא יכולתי לחשוב פעמיים, זה מה שהיה עליי לעשות"

וכך דן רץ חשוף והצליח לבקש סיוע דל מהחטיבה. בתחילה נכנס טנק AMX שהתלווה לגדוד, ונסע בוואדי מחפש מטרות, לא יודע מה קורה מסביבו. דן הבין שאין לצוות הטנק מושג מה הוא עושה פה.

"נוכרתי בסרט אמריקאי שבו רואים חייל מדבר עם צוות הטנק דרך הטלפון האחורי, וחשבתי לעצמי שאם זה טנק אמריקאי אולי גם לו יש. צעקתי למוטה שאני רץ אל הטנק, ולפני שהוא הספיק לעצור אותי כבר הייתי ליד הטנק וראיתי שהטלפון שהיה אמור להיות עף מפגיעת כדורים. הסתכלתי על הצד האחורי של הצריח ומצאתי את חור פליטת התרמילים של פגזי הטנק – דרכו כיוונתי וטיווחתי את צוות הטנק".

לאחר מכן הגיעו שאר כוחות החטיבה, הגדוד נחלץ אחורה וכמה שעות מאוחר יותר יצא למתקפה נוספת על המתלה. לאחר הקרב נקרא הגדוד לחזור לתל – נוף במטוסים, דן החליט שהוא נוסע עם הציוד בשיירה רכובה בחזרה לבסיס. *"קצין קשר יכול להיות הלוחם הכי טוב והקצין הכי חכם, אבל בלי הציוד שלו הוא לא שווה הרבה. אז עשיתי אחד ועוד אחד והבנתי שאני חייב לוותר על הטיסה ולחזור עם הציוד בנסיעה. על הדרך הרווחתי גם שיעור בנהיגה ורישיון, עד אז נהגתי רק על טרקטור. כשהגענו לתל נוף אחרי 4 ימים מצאתי בסיס ריק, כל הגדוד נקרא לצניחה מבצעית נוספת בא-טור, קצין הקשר שהחליף אותי היה קצין מהפלח"ק בשם הלל, שעד היום אני אזכור לו איך גנב לי את הרקע האדום מתחת לסיכת הצניחה."*

הועדה למחקרים ואקדמיה

בית הספר הארצי לתקשוב
ענף מפקדים
השלמה משולבת 024
מורשת עבודת

- 39 -

(צניחה עם ציוד קשר)

ב. סיפורו האישי של אורי גורן-

טרם המלחמה – אורי החל את דרכו בחיל הקשר בקבוצת "הגדעונים" של "ההגנה" והשתתף כאלחוטן בהבאת אניות מעפילים מאירופה לחופי ישראל. עם הקמת צה"ל הפך למדריך בבה"ד 7 כממשיך מורשת "הגדעונים". הוא יצא לקורס קצינים והתמנה לקה"ד של בה"ד 7, כאשר שמע שמקימים את חטיבת הצנחנים ביקש לפקד על פלוגת הקשר של החטיבה – כיוון שהעדיף לחזור לתפקיד שטח.

הועדה למחקרים ואקדמיה

בית הספר הארצי לתקשוב
ענף מפקדים
השלמה משולבת 024
מורשת עבודת

- 40 -

בקשתו אושרה והוא הפך להיות הקשר"ח של אריק שרון, מח"ט הצנחנים.
פלחי"ק 347 – הפלוגה קמה תחת פיקודו של אורי כפלוגת קשר לוחמת לכל דבר. היא
מנתה בסביבות 140 חיילים, כולם צנחנים (כולל הבנות, כולם צנחו).
אורי הצטייר כמפקד אדיב, דואג ונבון – מפקד ששייבות מטה היו גם אצלו בבית עם
לימונים מהעץ בגינה.

(מימין - ק. הקשר דן שליט, משמאל -
המג"ד מוטה גור)

הפלוגה הייתה מאמנת את כל חייליה כ"צוותי הורדה" שהיו
מגיעים לגדודים ואחראים על יצירת קשר מהם לחטיבה.
"היו צוותים של 3 חיילים שצנחו עם מ.ק. 109, ויכלו
לפרוס אותו בשטח ב3 דקות מקסימום!"
הפלוגה גם הייתה אחראית על המפקדה הנייחת של החטיבה –
כלומר מרכזייה וקשר קווי וחד – פס עם המפקדה בתל – נוף
ועם פיקוד דרום.

קרב המתלה – עוד לפני הכניסה למתלה היה אורי צמוד
למח"ט אריק, וראה איך רחבעם זאבי ("גנדי") אלוף פיקוד
דרום מגיע כדי לנסות לשכנע אותו לא להכנס למעבר. לבסוף
הוחלט על שליחת "כח סיור" שייכנס לבדוק מה יש במעבר.
במהלך הקרב אורי היה עם אריק שרון בגייפ כל הזמן, היה נתק
מרכזי בין כוחות החטיבה לגדודים בשטח. לא היה קשר כבר הרבה זמן בשל המיסוכים
הרבים.

"אין קשר, מוכרחים להכנס!", כך קבע אורי גורן למח"ט ואכן הגייפ נכנס לפתחת הוואדי
של מעבר המתלה. שם התוודע אריק שרון לתמונת המצב והבין שכרגע הדבר החשוב
ביותר הוא פינוי הפצועים, הוא הבין שאסור להם להיות גיבורים ולהכנס ולחטוף אש
כרגע.

אריק שרון חזר אחורה והחל ביצירת מנחתי מטוסים בחול ע"י בולדוזרים והנחתת מטוסי
דקוטה שיפנו את הפצועים וההרוגים.

דמות קצין הקשר-

1956 - מתוך הראיונות ושאר סיפורים מהתקופה, עולה דמות קצין הקשר של שנות ה -
50 כקשר מג"ד \ מח"ט יותר מאשר כקצין מטה.

בתור קשר"ג הייתה תחתיו מחלקת לוחמים בגדוד אך מבחינת טיפול אישי ות"ש הייתה קצינת סעד בגדוד שדאגה כמעט לכל צרכיהם.

המצב היה שתחתיו 30-40 חיילים שרובם לא מחיל הקשר כלל והם תחתיו בעיקר מבחינה מקצועית ומבחינת חלוקת תפקידים באימוניו. לעומת זאת המג"ד דרש את הקשר"ג בצמוד אליו כל הזמן, שכן הוא היה היחיד שיכל לתפעל את הקשר בשביל המג"ד.

לא היו ניתוחי קשר מעמיקים לפני מבצעים ופעולות, ולכן הקשר"ג השתתף מעט מאוד בעבודת מטה. את הפתרונות בשטח הוא נאלץ לתת מרגע לרגע למג"ד – תוך העובדה שלרוב הוא כלל אינו מודע למצב הפלוגות מבחינת קשר, שכן הוא עסוק בלתפקד כקשר מג"ד.

גם מדמות הקשר"ח של אז עולה יותר דמות של מפקד מקצועי ומדריך מאשר של מפקד אישי ומחנך, תפקיד החינוך והשגרה היה בצורה בלעדית אצל הרס"ר והמפ"ם.

2012 – כיום מחלקת הקשר קטנה בהרבה יותר (מקסימום 15 אנשים), הקשר"ג הוא מפקד האישי של חייליו – **מקצה לקצה**. רוב החיילים מגיעים מחיל התקשוב ומהווים מוקד ידע בגדוד ולא קשרים שיש לפזר בפלוגות בעת מבצע. בכל פלוגה יש קשפ"ל עצמאי – ולא מסתמכים על מחלקת הקשר שתקצה קשרי פלוגות כמו פעם. הקשר"ג כיום מעורב הרבה יותר בעבודה מטה וניהול, גם בשל התכנון המקדים ומשמעות הקשר על שגרה תקינה של גדוד כיום ועל תפקוד של גדוד בשטח. עליו לתאם לוגיסטיקה וחימוש לכלים, שלישות ות"ש לחיילים, הצגת תכניות וניתוחי שטח למג"ד וכו'. כלל המערכות ותחומי האחריות שיש לקצין תקשוב כיום בגדוד לא מאפשרות לו לתפקד כקשר מג"ד – ולכן ישנו לוחם בתפקיד כזה.

דמותנו כיום-

מתוך מבצע קדש והקרבת המתלה עולים כמה לקחים מרכזיים הנוגעים לדמותו של קצין הקשר -

- א.** היכולת לתפקד כקצין מטה ולא כקשר – בזמן הקרב דן שליט נתן לפו"ש על הקשר לחמוק ממנו כאשר נצמד למג"ד מוטה והיה עסוק אך ורק בלחימה לצדו.
- ב.** חשיבות המקצועיות ויכולת הלמידה – קצין הקשר לרוב יהיה זה שידריך את חייליו בשטח, אפילו אם יגיעו עם ידע מקצועי מסויים. בכל מקום ובכל מצב עליך לדעת לקבל מערכות שונות לידיים וללמוד כיצד לתפעל אותן – רק קצין קשר מקצועי יידע להפוך חיילים למקצוענים.

- ג. בניית מעמדך בגדוד – קשר"ג בגדוד נמצא ברשת סבוכה של יחסי עמיתים ומפקד – פקוד, עליו לדעת כיצד לקנות אליו את המג"ד, לרתום אליו את קציני המטה של הגדוד, לנצל נכון את הקשר"ח וכמובן לרתום את חייליו.
- דן שליט מציג פן זה מצד אחד בכך שקנה לעצמו מעמד של אח לוחם למג"ד עם מוטה גור, אך יש לזכור שבכך וויתר על מוטת השליטה שלו בקשר בגדוד.
- ד. תכנון מקדים ואלתור מבצעי – קצין הקשר חייב להיות זה שמתכנן מראש הכי הרבה לפני כל פעילות, בכל מצב שבו אין תכנון מקדים אנו מוצאים עצמנו במצב בעייתי מבחינת קשר. לו היה תכנון מקדים לאמצעי הקשר בקרב המתלה ניתן היה לנצל אותם ביעילות גבוהה בהרבה מאשר מה שקרה בשטח (מכשירי הקשר היו בוואדיות עם האנשים ולא דיברו עם אף אחד). עם זאת, המציאות בשטח **תמיד** תשנה את התכנית ועל כן יש להיות מספיק מקצועיים ובעלי ראייה כוללת בשביל למצוא את הפתרון או האלתור המבצעי הטוב ביותר למצב נתון.

לסיכום-

אין דמות אחת נכונה לקשר"ג, כל אדם ייקח את התפקיד לתוך עולמו, השקפתו האישית ואמונותיו – אך ישנם קווים מנחים שלפיהם יש לפעול בתור קצין קשר וקווים אלה נמצאים במורשת שלנו, עלינו למצוא אותם ולדעת לפעול על פיהם, לתת להם להנחות אותנו במציאת הדמות שלנו כקציני קשר.

המחלקה והמורשת –

מתוך העבודה עולות כמה אפשרויות ודרכים שבהן אנו יכולים להעביר את מורשת החיל הלאה, ובכך לשמר את העבר וללמוד ממנו בהווה ולעתיד.

בימינו המונח "מורשת חיל הקשר" אינו מונח שקיים בתודעה הנרחבת, ובפרט בתודעת המשרתים בחיל – לרוב חיילי מחלקות הקשר אינם מודעים ואינם קשורים למורשת וסיפורי העבר של החיל בו הם משרתים.

בתור **מפקדים של מחלקת הקשר** – עלינו לתפקד גם **כמחנכי המחלקה**. החשיבות והעוצמה הקיימות במורשת החיל לא באות כיום לידי ביטוי, בשל החוסר בחומרים והחוסר בידע. אל לנו כקציני קשר לקחת את היכולות התקשוביות כמובנות מאליהן, מצד

שני עלינו להעריך את המאמץ הרב שהשקיעו פעם כדי ליצור קשר בין כוחות, ואם הם השקיעו איך נוכל לוותר לעצמנו ולא לתת את כל כולנו למטרה זו. בשנת '56 הלוחמים בשטח כיילו את המ.ק. שלהם במשך 10 דקות ויותר וניסו להגיע ל PITCH, בהחלט אתגר מקצועי בהשוואה למכשור החדשני היום.. במציאות שרוב חיילי המחלקה הם לוחמים לשעבר, שאהבו את היותם לוחמים ועכשיו מצאו עצמם חיילים במחלקת קשר, אנו צריכים לזכור שפעם כל חיילי המחלקה היו לוחמים. האם זה היה לטובתנו או בעוכרנו? כיצד אנו מעודדים את אותם חיילים ומרימים אותם למעלה? כיצד אנו מסבירים להם שהתפקיד שהם עושים לא פחות חשוב מתפקידו של הלוחם שימצא סמוך אליהם בשדה הקרב? מור"ק קשר הוא מושג שאינו קיים כיום בגדודים, אך בעקבות עבודה זו ואחרות – נוכל להטמיע את חשיבות ההיסטוריה באותה מידה שבה מטמיעים סק"גים ומור"קים שאינם קשורים לחיל התקשוב.

נוסף על כך נדע לא לחזור על טעויותיהם של קודמנו, תמיד נדאג לתכנון מוקדם, תמיד נהייה מעורבים, נשאף שלא להיות נוף בשדה ראייתו של המג"ד או מתלה למכשיר קשר אלא קצין המעורב במתרחש במחלקתו, בגדוד שלו מבחינת קשר ומבחינה אג"מית, שלא מפחד לתת את דעתו גם בנושאים שאינם קשורים לקשר והוא מבין ומכיר את המתרחש סביבו.

דמותו של קצין קשר כיום עולה כעת כדמות של אדם שמכיר את ההיסטוריה של החיל, קצין חזק יותר, הלומד מניסיונם של אחרים, שבמשרדו קיים גם חומר ותמונות ואזכורים לסיפורי העבר ולחשיבותם להווה, ומודע לכך שמורשת חיילו אינה נופלת ממורשת של אף חיל אחר.

סיכום העבודה-

בעבודת המורשת הצגנו את הקשר בקרב המתלה. בעבודה התמקדנו בהיבטים השונים של הקשר בקרב.

הרעיון היה לחקור וללמוד על התקשוב באותה התקופה, ובזמן הקרב בפרט, וכך להפיק לקחים לתפקידים אותם נבצע בתחום המקצועי והאישי.

מהעבודה ניתן ללמוד רבות על הקשר הישיר בין תקשורת לפיקוד. על המתנה הגדולה שחיל הקשר מעניק למפקדים ועל מוטת הפיקוד ויכולות הפו"ש עליהם אנו אמונים. לאורך העבודה תיארו סיפורי גבורה על אנשים שעשו כל שביכולתם, ואף סיכנו את חייהם, במלחמה על הקשר.

עבודת המורשת תפקידה הוא חיזוק הזיקה שאנו, קציני התקשוב הבאים, חשים לחייל אליו אנו משתייכים.

עבודת חקר, המאפשרת להיחשף לסיפורי גבורה, ולתוכן כה מרתק, עבודה שכזו, יוצרת בנו גאווה תקשובית ומחזקת את ההבנה שלנו בדבר החשיבות העליונה שבתפקידנו. אנו שמחים על ההזדמנות שניתנה לנו להיחשף לחלק מהמורשת המפוארת של חייל הקשר והתקשוב שפתחה את עניינו לעובדה שסיפורי הגבורה לא נמדדים רק במספר הקליעים המבוזבזים אלא גם בסיפורים המצויים מאחורי הקלעים.

אנו סמוכים ובטוחים שהמסקנות והלקחים ששאבנו מהעבודה ילוו אותנו במהלך תפקידנו העתידי.

שנדע שמאחורי כל מלחמה גדולה עמד חייל גדול שדחף אותה קדימה, וזה תלוי בנו. אנו רואים חשיבות עליונה בעבודה שמטרתה לחזק את המורשת התקשובית בקרב הדור הצעיר ומאמינים שעבודות מסוג אלה הן ברוכות ומניבות פירות.

אנחנו לא רואים קצין קשר שיכול להצליח בתפקידו בלי אהבה לתחום ובלי זיקה לחייל, ולכן יש בידינו להעביר את המורשת גם לשאר הצוערים שלא לקחו חלק בביצוע העבודה בפועל.

כשנאמר "המלחמה על הקשר" משפט זה אינו לחינם, ומאחוריו עומדת ההבנה כי ללא הקשר לא תהייה מלחמה כלל.

זה המקום להודות למנחה שלנו, דוד בר צבי, שתמך וסייע רבות, שהעשיר את הידע שלנו עד לאין שיעור. תודה לאורי גורן ששיתף אותנו בסיפורו והעשיר את העבודה רבות. ולבסוף תודה לזן שליט, שהסכים לשתף אותנו בסיפור אישי מרתק ומלמד, סיפור שיצר פן נוסף ודרך הסתכלות חדשה על קרב המיתלה.

ביבליוגרפיה

1. אינטרנט-

אתר וויקיפדיה-

• www.wikipedia.org/wiki קרב המיתלה.

• www.wikipedia.org/wiki מבצע קדש

אתר הצנחנים-

• www.202.org.il/pages/chativa_202/kesher/keser_main.php

הועדה למחקרים ואקדמיה

בית הספר הארצי לתקשוב
ענף מפקדים
השלמה משולבת 024
עבודת מורשת

- 45 -

2. חומר כתוב מהמרמ"ק- אתר מורשת חיל הקשר.⁴

3. מקור ראשון-

- שיחה עם אורי גורן
- ראיון אישי עם דן שליט.
- עבודה מול החונך דוד בר צבי.

4. עלון מורשת.⁵

⁴ כל החומר הרלוונטי מופיע בנספחים.
⁵ מצורף בנספחים.

הועדה למחקרים ואקדמיה

בית הספר הארצי לתקשוב
ענף מפקדים
השלמה משולבת 024
עבודת מורשת

- 46 -

נספחים